

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 22. 8. 1958, sp. zn. Cz 251/58

Číslo: 21/1959

Právní věta:

Pro posouzení otázky, zda na podkladě pravomocného odsouzení ke ztrátě čestných práv občanských podle § 15 dekretu č. 16/1945 Sb. nastalé zastavení výplaty důchodu trvá, jest skutečnost, že vládní nařízení č. 22/1953 Sb. bylo zrušeno, zcela bez významu.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 22.08.1958

Spisová značka: Cz 251/58

Číslo rozhodnutí: 21

Číslo sešitu: 3

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Důchod invalidní

Předpisy:

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Navrhovatel byl pro účast ve Vlajce odsouzen k trestu odnětí svobody v trvání 15 let a ke ztrátě čestných práv občanských. Výměrem Státního úřadu sociálního zabezpečení byl mu přiznán invalidní důchod v částce 949.40 Kčs měsíčně od 9. 1. 1956 z průměrného ročního výdělku 12 660 Kčs za 34 let v hornictví, zároveň však bylo vysloveno, že výplata tohoto důchodu se zastavuje po dobu trvání vedlejšího trestu ztráty čestných práv občanských. Dalším výměrem Státního úřadu sociálního zabezpečení byl navrhovateli vyměřen invalidní důchod v částce 478 Kčs od 9. 1. 1956 z průměrného ročního výdělku 12.660 Kčs za dobu 5 let, tj. za dobu získanou v pojištění po odpykání poloviny trestu odnětí svobody.

Lidový soud v Ústí nad Labem projednal navrhovatelovy opravné prostředky proti oběma uvedeným výměrům a došel k přesvědčení, že navrhovateli náleží nárok na výplatu celého důchodu 949.40 Kčs od 9. 1. 1956 proto, že vládní nařízení č. 22/1953 Sb. bylo zrušeno zákonem č. 55/1956 Sb. Proto přiznal navrhovateli nárok na výplatu důchodu 949.40 Kčs od 1. 1. 1957.

Krajský soud v Ústí nad Labem vyšel rovněž z předpokladu, že zastavení výplaty důchodu po dobu trvání ztráty čestných práv občanských není důvodné po zrušení vládního nařízení č. 22/1953 Sb., rozsudek lidového soudu však zrušil proto, že řízení nebylo úplné.

Nejvyšší soud rozhodl ke stížnosti pro porušení zákona podané generálním prokurátorem, že

rozhodnutím krajského soudu byl porušen zákon.

Odůvodnění:

Navrhovatel byl odsouzen ke ztrátě čestných práv občanských podle § 15 č. 1 dekretu č. 16/1945 Sb., o potrestání nacistických zločinců, zrádců a jejich pomahačů a o mimořádných lidových soudech. Toto ustanovení uvádí, že pozbytí občanské cti znamená ztrátu odpočivných a zaopatřovacích požitků, platů z milosti a všelikých jiných platů z veřejných peněz. Jde tedy o následky plynoucí přímo ze zákona.

Obsah pojmu „ztráta“ odpočivných platů vyložil Nejvyšší soud v rozhodnutí č. 153/1953 Sbírky rozhodnutí čs. soudů tak, že odsouzení mimořádným lidovým soudem ke ztrátě občanské cti nemá za následek trvalou ztrátu nároku na důchod a trvalou ztrátu způsobilosti k jeho nabytí. Pokud však trvá ztráta občanské cti, nemá pojištěnec nárok na výplatu důchodu. Tuto zásadu opřel Nejvyšší soud jednak o znění ustanovení § 15 cit. dekretu, jednak o zásady vyplývající z Ústavy 9. května. Závěr, že jde pouze o zastavení výplaty důchodu, opřel Nejvyšší soud také o vládní nařízení č. 22/1953 Sb., které v § 1 stanoví, že osobám, které trestným činem projevily nepřátelství k lidově demokratickému řádu, se zastavuje výplata důchodu z důchodového zabezpečení. Proto nelze mít za to, že po zrušení vládního nařízení č. 22/1953 Sb. by mělo být upuštěno od zásady vyslovené v uvedeném rozhodnutí, které se ustanovení § 1 cit. vl. nař. dovolává jen k dolíčení historického vývoje v řešení otázky obsahu pojmu ztráty odpočivných a zaopatřovacích požitků.

I když lze souhlasit s krajským soudem v tom, že odsouzení ke ztrátě občanské cti podle retribučního dekretu č. 16/1945 Sb. je co do společenského významu stejně závažné jako odsouzení ke ztrátě čestných práv občanských podle ustanovení § 1 vládního nařízení č. 22/1953 Sb., nelze souhlasit s tím, že význam těchto odsouzení je v obou případech nutno posuzovat stejně a tedy že zrušení vládního nařízení č. 22/1953 Sb. ustanovením § 1 odst. 1 písm. i) zák. č. 55/1956 Sb. dnem 1. 1. 1957 má za následek vznik nároku na výplatu celého důchodu.

Pro posouzení otázky, zda na podkladě pravomocného odsouzení ke ztrátě čestných práv občanských podle § 15 retribučního dekretu nastalé zastavení výplaty důchodu trvá, je skutečnost, že vládní nařízení č. 22/1953 Sb. bylo zrušeno, zcela bez významu. Pravomocné rozsudky a jejich právní následky trvají zásadně – pokud ovšem obecnou normou není stanoveno jinak – i když zákon, za jehož účinnosti byly vyneseny, byl později zrušen nebo jinak pozbyl účinnosti. Nutno tedy dojít k závěru, že význam ztráty občanské cti vyslovené podle § 15 odst. 1 a 3 retribučního dekretu pro obor důchodových nároků je jenom ten, že pozbytí občanské cti podle tohoto dekretu nemůže znamenat trvalou ztrátu těchto nároků i způsobilosti k opětovnému jejich nabytí, znamená však, že po dobu, pokud trvá ztráta čestných práv, není nárok na to, aby byl důchod vyplácen.

Jestliže tedy krajský soud vyslovil, že trvá nárok na výplatu plného důchodu v tom případě, bude-li zjištěno, že jsou splněny jeho podmínky skutkové, porušil zákon v ustanovení § 15 č. 1 a 3 dekretu č. 16/1945 Sb. a § 171 odst. 3 Ústavy 9. května.